

אחפש את ספיד החינוך!?

עלון חינוכי שבועי ע"י ארגון שבילים

מאמר 22

היסודות - פרק 7

החוויה הביתית [פרק שני]

נקודות למחשבה

בשבילי חינוך הנוער בדורנו

נכתב בסייעתא דשמיא ע"י

הרב אלחנן קרביץ

ארגון שבילים – כל אחד והשביל שלו

מחבר החוברות רבי המכר - מה את מחפשת??? / מה אתה מחפשת???

להצטרפות לרשימת התפוצה

שאלות, הארות ותגובות shvilim@okmail.co.il

שבילי

כל אחד והשביל שלו

היסודות - פרק 7 **החוויה הביתית** [פרק שני]

לאחר שהתבאר בשבוע שעבר החשיבות בחוויה הביתית, באווירת השמחה הצריכה להיות שרויה במעוננו בכל עת ובכל שעה, נגיש בפני הקוראים מעט דוגמאות מעשיות כיצד אפשר לגרום לכך, וכמובן, ישמעו הקוראים ויוסיפו לקח.

ימות החול

א. ימות החול הם סתם ימי שגרה משעממים, אך בידינו להפוך אותם למגוונים. מומלץ להורים לשבת מידי פעם על הרצפה יחד עם הילדים, לשחק, לצחוק, להתבדח... מוזיקה שמחה ברקע, אווירה טובה ונעימה. - כידוע בבתי רבים, מידי פעם האמא מצרפת את הילדים לאפיה, להכנת עוגיות וכיוצא בזה. מידי פעם אפשר ליצור בבית חוג התעמלות, האמא המדריכה והילדים יחגגו, אין צורך לעשות דברים קשים ומעייפים, העיקר עצם החוויה [יש בעשייה זו גם את התועלת של החיבור בין ההורים לילדים]...

אמא שכל אחר הצהרים עסוקה בטלפונים, בניהול ענייני העבודה, עזרה וחסד לאחרים, מנהלת פרויקטים חינוכיים, התנדבותיים וכו' וכו', - דעי לך! הבית קודם להכל. ובהכרח שהתעסקותך בא על חשבון הבית. מסתבר שבבית כזה הילדים מחפשים כל יום ללכת לחברים, או שהאמא דואגת שהילדים יצאו לחברים, בשבילם כמובן. כמה חבל על שעות איכותיות של חיבור בין הורה לילד נדחה שוב ושוב... אמא יקרה, בשעות אחר הצהרים, עד שהילדים הקטנים הולכים לישון, אין זה הזמן לנהל שיחות, היי אמא לילדים, שחקי עמם, תשירי עמם, היי שם, זה חשוב מאוד וזה גם משתלם!

ב. חשבתם פעם להפוך את צורת השינה בחדר הילדים, להחליף חדרים, להחליף מיטות, להזיז את המיטות, במקום שיעמדו לרוחב שיעמדו לאורך. לגוון את החיים, סתם, כי זה נחמד הגיוון, זה שמח...

ג. מי אינו זוכר מהתלמוד תורה או מבית הספר את ה**שיעור שמש**. [למי שלא יודע/ת מה זה, אז הנה: בדרך כלל זה בא בהפתעה, המחנך נכנס לכיתה ומודיע, ילדים יקרים, היום יש מזג אוויר נעים, אז עכשיו נעשה שיעור שמש. כל ילד יוציא את הכסא שלו אל החצר, ונלמד בחצר... אז נכון, רמת ההקשבה בחוץ יורדת מעט, שכן יש הרבה על מה להסתכל, וסתם ככה עצם הריגוש מפריע לריכוז, אבל דבר אחד ברור – זה חוויה שלא נשכחת, וזה ישפיע על רמת התפקוד של הילדים למחרת ובשאר ימות השנה]. הורים יקרים, גם בבית אפשר לעשות זאת, אם זה בקיץ אפשר להכריז על: ארוחת שמש, היום אוכלים במרפסת... [אלו שיורדים עם האוכל לגינה, אין זה חוזר כחוויה, כי הילד מבין ומרגיש שזה לא נעשה כחוויה, אלא כניצול הזמן של אמא לארוחת ערב. כמובן שזה טוב, זה כדאי, אבל בנידון שלנו של החוויה זה לא נכנס] אם זה בחורף, אפשר להכריז שהיום אוכלים בחדר ילדים, או בסלון, או פעם כאן ופעם שם.. ואז כל הילדים ישאלו למה?, והתשובה תהיה סתם ככה, קצת לגוון את החיים... אווירה שונה, חוויה משפחתית... אין

ספק שאלו יהיו רגעי חיבור אדירים... [אני תפילה שאמהות הקוראת מילים אלו אינן שואלת את עצמן: ומי ינקה אחר כך את החדר ילדים או הסלון? וכי לא די שהמטבח צריך שטיפה?]

יש בתים שבשבת הגדול אוכלים את סעודות השבת במטבח, ולא מפני שאי אפשר בשבת זו להכניס חמץ לסלון, שכן את הסלון הם מנקים כמעט ביום האחרון, אלא מפני שזו חוויה עמוקה בנשמותיהם של הילדים. והראיה לכך, שכאשר שואלים את הילדים האם אתם רוצים לאכול במטבח אפילו שקצת צפוף, המקום קטן יותר, או שאתם מעדיפים לאכול בסלון, המקום רחב יותר, מרווח יותר... התשובה תמיד תהיה חד משמעית, במטבח. ופשוט, מפני שזה חוויה. – אז לא צריך להמתין לשבת הגדול, אפשר לעשות זאת באמצע השבוע, מידי פעם... להחליף את מקום הארוחה...

חגים

חגים מטבעם הם ימי שמחה. ימי חוויה. אך גם בחגים יש כמה דרגות. יש את החגים שבמהותם הם באים עם שמחה, כגון סוכות, חנוכה, פורים. ויש חגים שצריך לעבוד בהם על השמחה, כגון פסח ושבועות. יש חגים שאין בהם חול המועד אלא רק יום טוב אחד, והרי זה ככל שבת ושבת, ויש חגים שיש בהם חול המועד. כמובן, על כל הורה והורה מוטל החובה לגרום שימים אלו יחרטו בזיכרונות ילדות בניהם כימי שמחה, כימים טובים, וזאת על ידי ביקורי חג [במינון נכון] הגורמים לילדים יציאה מהשגרה, יציאה לגינה או איזה הליכה משותפת לכלל המשפחה. כל סעודה יכולה להיות מלאת שמחה, ריקודים, זמרה, מעדנים מיוחדים השמורים לימים נעלים, הצד השווה להיות יצירתיים לגרום חוויה בימים הללו, ובזה לגרום לילדים לרצות להשתייך לבית, להשתייך למשפחה השמחה... לרצות להמשיך את השושלת, את המורשת. [נגענו בנושא זה במאמר מחפש את שביל החינוך 14, תחת הכותרת חגים זמנים לששון].

ננסה לגעת בנקודות בודדות בחגים, ובעזרת השם, לפני כל חג נדאג לחזור ולהדגיש את הדברים. אמנם הפרטים ידועים לכולנו, אבל התזכורת חשובה לנו, לעצמנו, לטובתנו.

1) החג הקרב ואבא, ימי החנוכה

לפני כשלוש עשרה שנה סיפר לי בחור, שאצלו בתודעה ימי החנוכה זכורים לו כימים שמחים, ולמה? כי אבא שלו היה רוקד עם כל הילדים סביב השולחן... זהו! - שמעתם? לא בגלל שחילקו מטבעות או ממתקים לאחר ההדלקה לכולם, לא בגלל שנסעו לשבת למלון, לא בגלל טיול לצפון, רק בגלל שאבא שלו רוקד עם כולם סביב השולחן...

איך אנו מסבירים את זה?! התשובה היא פשוטה, לנו הדברים היומיים נראים משעממים, לא משמעותיים, מה כבר זה יכול לתרום. וזה הטעות. להצליח בחינוך לא צריך לחפש רעיונות בשמים, לא התרוממות אל על עם כדור פורח בגני יהושע, ולא נסיעה ללונה פארק בירפא. לא שאנו מתנגדים לדברים כאלה ואחרים, אלא שהדברים הללו באים פעם ב... אבל בבית יש לנו יום אפשרויות להפוך את המציאות לחווייה, וזה על ידי דברים קטנים...

דוגמא מעשית פשוטה ונפלאה: בכל יום ויום מימי החנוכה, לאחר הדלקת נרות חנוכה, כאשר כל הילדים עומדים סביב אבא בשעה זו, שירו ביחד את הפזמונים, הדליקו מוזיקה, תרקדו, שחקו בסביבוני, ספרו סיפורים, כולם ביחד, תלו ציורים ותמונות השייכות לחנוכה, ובכך תגרמו לילדים לא רק **לדעת** שכעת זה חנוכה, אלא גם, ובעיקר, **להרגיש** שעכשיו חנוכה... [שמעתי שישנם בתים, שבכל יום ויום מימי החנוכה מחלקים ממתקים לכל הילדים, כל יום ממתק אחר [כאשר הילדים לא יודעים מה הם עומדים לקבל]. יש שהגדילו לעשות, שיום האחד האבא קונה את הממתקים [והאמא לא יודעת מה יחלקו] ויום אחד האמא קונה את הממתקים [והאבא לא יודע מה יחלקו]. הצד השווה, שמנסים ליצור חוויה לילדים, שחג החנוכה ייחרט עמוק בליבם, כחג שמח].

(2) 6"6 הפסח

יום זה בעולם הליטאי והספרדי מעולם לא היה יום חג במיוחד. אמנם בעולם החסידי הוא יום חג לכל דבר, כולנו יודעים כמה ערך יש ל**טיש פירות** הנעשה בחצרות האדמו"רים. אמנם, גם בבתים ליטאים וספרדים, מן הראוי להתייחס ליום זה בשמחה, [ולו רק בכדי לגוון קצת את החורף הארוך, ולתת לו קצת צבע].

דוגמא מעשית: שמעתי שיש בתים שביום זה עורכים שולחן ועושים בו **סעודת אמנים**. מביאים כמה מיני ברכות, מזונות, העץ, אדמה, שהכל, וכאשר כולם יושבים סביב השולחן עורכים סבב ברכות וכו', רעיון נפלא ומתוק. ובעיקר חוויה ביתית...

(3) פורים

אמנם אין צורך לעשות את יום הפורים שמח, מפני שהוא מצד עצמו שמח, אך, עדיין, אני חושב שאפשר לגרום שיום זה ייחרט כיום שמח של **הבית**. [כלומר, לא מספיק שהילד יזכור שפורים זה יום שמח, אלא אנו רוצים לדאוג שהילד יזכור שפורים **בבית שלנו** היה יום שמח]. וכמובן אפשר לעשות זאת על ידי השמחה בסעודה, כמו שמצוי בבתים בהם מגיעים אורחים או שיכורים ורוקדים ועולזים... או להיפך, בתים הנוסעים אל הסבים ושם עורכים סעודה רחבה גדושה בחוויה משפתית, כמה חיבור עוצמתי יש בזה למשפחה, לבית...

רעיון נפלא נוסף ששמעתי: שההורים שולחים משלוחי מנות לילדים. כן, איזה יופי של דבר. זה לא חייב להיות משהו ענק, משהו גדול, אבל משהו **שמח, מרגש, חווייתי**, משלוח מנות מאבא ואמא. הילדים קמים בבוקר ורואים על המטה, או על הכסא, או על השלחן, מוכן להם שקית בתוספת פתקה נאה, משפט מתוק. זו חוויה שלא תשכח...

(4) פסח/שבועות

אי אפשר לגעת בחגים אלו בנגיעה בלבד. שכן יש הרבה מה לכתוב על חג הפסח, גם בענין הניקיונות, הקניות, וליל הסדר בעצמו, בעזרת השם עוד נרחיב בזה כאשר יתקרבו ימי הפסח... [אמנם יש משפחות שמיד לאחר חג החנוכה מתחילים בניקיונות, אבל אנחנו נמתין עם זה לאחר חג הפורים] וגם לגבי חג השבועות, יש הרבה מה להרחיב באפשרות הניצול של החג, הן לגבי יצירת הערכה לתורה, הן לגבי החוויה בזה, ואף בזה נרחיב אי"ה בבוא העת...

לסיכום: כמובן, רק נגענו על קצה המזלג בלבד, בהעלאת המודעות שלנו ההורים לגרום ליצירת חוויה בימים מיוחדים הבאים עלינו לטובה, לא די בשגרה, בזרימה, לא מומלץ רק

לעבור את החגים, אלא ליצור מהם זיכרונות, ליצור מהם חיבור של כל בני הבית אל הבית, אל ההורים. כמו שאדם הטס ברחבי העולם, טיול חובק ארצות ויבשות, אם לא יחזור לביתו אם אלבום תמונות שהנציח את היותו באותם מקומות, כמעט לא שווה כלום מה שנסע... כן הוא בחיי הבית שלנו, אפשר לזרום ולנסוע את כל ימות השנה, לעבור שנה אחר שנה, אבל מומלץ שניצור בהם תמונות, הבזקים, שיוחדרו עמוק בזכרונות וברגשות ילדנו, בידינו הדבר. ישמעו חכמים ויוסיפו לקח...

בהצלחה!!!

**בעזרת ה' בשבוע הבא נגיש בפני הקוראים
כיצד אפשר להפוך את השבת לחוויה ביתית.**

ספ"ד ציבורי

מתאבלות הקוראים - כל אחד והספ"ד

מצטרפת לכל דברי השבח לעלון היקר והמשובח.
ניכר שנכתב מתוך אהבת ד' יתברך ואהבת ישראל!
המשיכו לעשות חיל!!

=====

לכבוד הרב קרביץ שלום וברכה
אני קורא כבר כמה שבועות את העלון החשוב, ואכן הדברים הם כמים קרים לנפש צמאה ועייפה לדור שלנו, תענוג לקרוא כל מילה והדברים מסתברים ומתיישבים לשכל ישר. שתזכו להמשיך הלאה עם הדברים המחזקים ותזכו לראות פרות בעמלכם וסייעתא דשמיא תלווה אותכם בכל צעד... יישר כוח אחד הקוראים..

=====

לארגון שבילים
יישר כוח מיוחד, עלו והצליחו, בעבודת הקודש, ומלאו את השבילים בהדסים ופרחים זוהרים

=====

לכבוד הרב קרביץ שליט"א
דעו, כי אחרי שמגיע אלי העלון החשוב שלכם, אני מדפיסו ומעביר את זה לחבריי בכולל, וכולם פה אחד מודים ומשבחים על הדברים הבהירים, המאיר את עיני הקוראים בדברים נחוצים וחשובים כ"כ. יישר כוחכם וכה לחי!

=====

כקוראת חדשה בעלון, נדהמתי לראות כמה הוא ממש מרתק... ומאוד מאוד נכון... על הכתיבה היפה שלכם אין צורך להוסיף מילים... ממש נהנית... והעליתם נקודות חשובות למחשבה... כמו המחמאות לילדים, לא רק יפה או מתוק... אלא לפרגן מחמאה יותר מספקת לילד שתגרום לו לרצות לעשות את הדבר שבקשו ממנו שוב...
שבוע טוב...

=====

לכ' מזכה הרבים הרה"ג הרב קרביץ שליט"א
ראשית, זו הזדמנות להודות לכם שוב על המאמרים השבועיים המוגשים באופן כ"כ ברור את הנקודות הכ"כ יסודיות... בענין המחמאות ברצוני להוסיף, שבאמת אינו רק צורך של צעירים, אלא גם של מבוגרים. כשרואים ספר [או עלון] שמישהו הוציא לאור, אין מושג כמה אפשר להחיות את רוחו ע"י שליחת מכתב עם הערכה או הערה. [ובספר "הספרים" (על הגר"ח קניבסקי שליט"א עמ' קמד) הובא שסיפר על זקן אחד שהוציא ספרים, וסיפר שבחול"ל כשהוציא ספר קיבל כמה סוגי תגובות, חלק משבחים וחלק להיפך, אבל בא"י כשהוציא ספר לא אמרו לו דבר, לפחות שיגידו שזה לא טוב, שיתייחסו במעט...]. אני משתדל כל מוצ"ש לכתוב למלמדים בחיידר כמה מילים של הבעת הערכה, ואח"כ אני מקבל מהם משוב, כמה זה נותן להם. ובאמת זה דבר שלוקח זמן וכחות נפש, לחשוב כל שבוע על משפט אחר... אבל זה הצורך, וזה עבודת ד', של הכרת הטוב, ושל מדות טובות. ואכן צריך להתגבר על מדת העצלות, וכך עם הילדים שהופקדנו על חינוכם, על האדם להכיר שאכן זה מלחמה עם העצלות, אולם אחרי שיתרגל לזה, יראה כמה ברכה ורווח יש מזה [ובכלל, כל 'סיפוק' מגיע רק ע"י 'קצירה' הבאה אחרי 'עמל']. [ואם כבר דיברנו על מלחמה בעצלות, מכאן הקריאה לכל הקוראים, בואו נתגבר על העצלות, וכל מאמר שאנו מקבלים ומתחזקים, מיד להדפיס אותו, ולתת לבן הזוג, או מי שיכול לשים בחדר מלמדים, חדר מורות וכדו'].

=====